

Anne-Marie Rasmussen
Naturbeskyttelseskontoret
Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Dato:	13-03-2001
Journ.nr.:	00-112-0012
Ref.:	BAA, TNP
Tel. dir.:	3395 5790
e-mail dir.:	

Vedr. høring om ændring af bekendtgørelser om beskyttede naturtyper, bygge- og beskyttelseslinjer samt beskyttede sten- og jorddiger

Naturrådet takker for udsættelsen af svarfristen ift høringen om ændringen af de pågældende bekendtgørelser.

Naturrådet finder det positivt, at bestemmelserne i Habitatdirektivets artikel 12 forsøges indarbejdet i de forskellige bekendtgørelser og at der er udarbejdet et forslag til en digebekendtgørelse.

De er imidlertid vanskelige at forstå, idet bekendtgørelserne om beskyttede naturtyper og bygge- og beskyttelseslinjer ikke gør rede for habitatdirektivets betydning for administrationen af naturbeskyttelseslovens bestemmelser, men blot henviser til direktivets artikler og bilag.

Nedenfor følger rådets specifikke kommentarer, som alene berører enkelte punkter i de ovennævnte udkast til bekendtgørelser.

Bekendtgørelse om beskyttede naturtyper

Bekendtgørelsen har til formål at implementere habitatdirektivets artikel 12 og 13 i Naturbeskyttelsesloven. Bekendtgørelsen er imidlertid slet ikke tilstrækkelig til at opfylde dette formål.

I høringsmaterialet anføres, at ”De fleste af de i Danmark relevante bilag IV-dyrearter er hele eller dele af året knyttet til områder, der er omfattet af § 3 af naturbeskyttelsesloven eller andre regler i denne lov, der indeholder forbud mod tilstandsændringer. Tilsvarende har mange af de beskyttede plantearter deres almindelige voksesteder i disse områder. Generelt må disse områder således karakteriseres som de vigtigste levesteder for arterne”.

Dette er kun delvist korrekt. En lang række arter forekommer uden for de naturtyper der er omfattet af NBL's § 3. Dette gælder arter der typisk er knyttet til

løvskove og løvkrat: eremit (*Osmoderma eremita*), bredøret flagermus (*Barbastella barbastella*), brandts flagermus (*Myotis brandtii*), skægflagermus (*Myotis mystacinus*), frynseflagermus (*Myotis nattereri*), troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*), dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*), langøret flagermus (*Plecotus auritus*), Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*), Hasselmus (*Muscardinus avellanarius*), Birkemus (*Sicista betulina*), Fruesko (*Cypripedium calceolus*).

For disse løvskovstilknyttede arter er beskyttelsen ikke tilstrækkelig og der bør indføres regler, som implementerer direktivets artikel 12 på løvskovsområdet.

Naturrådet finder det problematisk, at direktivets artikel 12 er så mangelfuldt implementeret på skovområdet. *Naturrådet opfordrer derfor til at direktivets artikel 12 også implementeres for skovtilknyttede arter. Dette bør enten ske via en udvidelse af naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 eller igennem en justering af Skovloven.*

Bekendtgørelsen bør ikke kun indskrænke sig til at omhandle arter tilknyttet §3 naturtyper. Beskyttelseskrævende arter, som fx markfirben, fra klitternes forskellige naturtyper (NBLs § 8) bør også inddrages.

Direktivets artikel 12, stk. 1, litra d indebærer, at *beskadigelse* eller *ødelæggelse* af yngle- eller rasteområder skal forbydes af medlemslandene.

Bekendtgørelsen indeholder undtagelser som ikke svarer til bestemmelserne i direktivets artikel 12. Dette gælder specifikt bekendtgørelsens § 1, som angiver at heder, strandenge og strandsumpe, ferske enge og overdrev, der per. 1. juli 1992 var beliggende i byzone eller sommerhusområde, alene er beskyttet mod tilstandsændringer som følge af landbrugsformål. En sådan undtagelse er der **ikke** belæg for i Habitatdirektivet.

Naturrådet skal anbefale, at der foretages en kvantitativ vurdering af hvilket omfang sådanne undtagelser har, samt at bekendtgørelsen på dette punkt bringes i overensstemmelse med bestemmelserne i Habitatdirektivets artikel 12.

Det gælder ligeledes bekendtgørelsens § 2, stk.1-3 som undtager naturtyper 'der er dannet, fordi der er efter aftale med en offentlig myndighed i en nærmere angivet periode er gennemført en særlig driftsform på et areal". En sådan undtagelse er der **ikke** belæg for i Habitatdirektivet.

Direktivet foreskriver, at yngle- og rasteområder skal sikres mod beskadigelse og ødelæggelse. Efter NBL's § 3 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af de beskyttede naturtyper m.v.

Beskyttelsen i NBL's § 3 kræver, at der "ikke må foretages ændring i tilstanden". Den danske lovgivning forbyder således aktive indgreb i en tilstand, men kræver ikke, at der i almindelighed gribes ind over for eksisterende aktiviteter eller hændelser, der ødelægger eller beskadiger et levested. Som et eksempel på dette problem er den eksisterende (lovlige) belastning med kvælstof, der ødelægger og beskadiger yngle- og rastområder for nogle af de arter, der er omfattet af direktivets bilag IV.¹ Overgødskning (eutrofiering) af vandhullerne er således den mest betydningsfulde årsag til paddernes tilbagegang i hele Danmark ifølge Fog (2001).

Det er derfor et grundlæggende problem med den danske implementering af Habitatdirektivets artikel 12, at Naturbeskyttelseslovens §§ 3, 4 og 8 og ikke i tilstrækkelig grad beskytter de forskellige naturtyper mod forureningspåvirkning fra fx eksisterende landbrugsmæssig drift. Tilsvarende problem gør sig gældende ift. benyttelse af pesticider. *Naturrådet mener således ikke, at direktivets artikel 12 er implementeret for så vidt angår forurening med næringsstoffer og pesticider, der har ødelæggende virkning på levestederne for bilag IV.*

Bekendtgørelse om bygge- og beskyttelseslinjer

Naturrådet finder, at det ikke kun er ved administration af §§ 15 og 16, at der skal tages hensyn til om der findes levesteder for bilag IV arter inden for beskyttelseslinjerne. Det må gælde for administration af **alle** beskyttelseslinjer.

Forudgående høring i henhold til § 4 bør også omfatte amtsrådets dispensationer i henhold til §§ 15, 16, 17 og 18.

Bekendtgørelse om beskyttede sten- og jorddiger

Naturrådet hilser det velkomment, at der efter lang tids tilløb er udarbejdet et udkast til digebekendtgørelse. Rådet noterer sig, at bekendtgørelsen er udarbejdet på baggrund af forhandlinger mellem jordbrugets organisationer, DN og Amtsrådsforeningen.

Naturrådet anbefaler, at den vejledende registrering af sten- og jorddiger og lignende, jævnfør §1 stk. 3 underlægges sammen høringsprocedure, som er gældende for §2-diger. Det vil give mulighed for at inddrage beskyttelsesværdige diger, som amterne ikke har haft kendskab til ved deres udpegning.

¹ Fog (2001) "Responsum som bevaringsstatus og naturforvaltningsbehov for padder i relation til Habitatdirektivet". Kommende arbejdsrapport fra Naturrådet.

I henhold til §1 stk. 2 er diger omkring kirkegårde ikke medtaget, idet de er omfattet af lovgivningen om Folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.

Naturrådet finder, at der er endog meget store biologiske kvaliteter knyttet til kirke-/kirkegårdsdiger. Det gælder i særlig grad de diger, der ligger i landzone. *Derfor skal Naturrådet anbefale, at sten- og jorddiger omkring kirker/kirkegårde, der ligger i landzonelandsbyer eller er enligtliggende får en beskyttelse, som sidestilles med andre diger og jordvolde, jævnfør §1.* Begrundelsen er, at kirke-/kirkegårdsdiger i landzone ofte har lang kontinuitet, har stor biologisk- og kulturhistorisk betydning og bidrager til landskabets karakter. Hertil kommer, at de ofte har samme karakter og dimension som andre diger, som er eller bliver sikret i henhold til NBL. En sikring af ovennævnte diger forudsætter en positiv forhandlingsløsning med Kirkeministeriet.

Naturrådet finder, at træ- og buskvegetationen på diger omfattes af NBLs beskyttelsesbestemmelser, hvilket ikke er tilvældet i dag (jævnfør Vejledningen side 9). Digerens vedplanter må beskæres, men det er afgørende, at de ikke må fjernes, såfremt der er tale om arter, der er naturligt forekommende i Danmark.

I henhold til NBL må sten- og jorddiger og lignende gødskes og sprøjtes som hidtil. *Naturrådet finder, at digerne skal være sprøjte- og gødskningsfrie.* Dette ønske skal ses i lyset af de store værdier digerne har som levesteder for flora og fauna. Et forbud mod gødskning og anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler vil være på linie med de ønsker, der fra mange sider er fremført i Wilhjelmudvalget for alle NBLs §3 områder.

En række forhistoriske marksystemer var omkranset af jordvolde. Disse såkaldte voldinger fra jernalderen findes i dag bevaret flere steder på heder, overdrev og i skove. Voldingerne er beskyttet, hvor de ligger i §3 områder, mens de ikke nyder den samme beskyttelse i skove med mindre de er fredet som et fortidsminde. Det er derfor vigtigt at disse voldinger og andre kulturbærende jordvolde beskyttes, når de har sådanne dimensioner, at de er klart erkendelige.

Naturrådet skal derfor anbefale, at klart erkendelige jordvolde i skove omfattes af NBL §4, hvadenten jorddiget ejes af en offentlig myndighed (jævnfør bekendtgørelsens §1 punkt 2) eller er i privat eje.

Med venlig hilsen

Side 5

Bent Aaby

